

Ὁ Μέγας Ἐθνικὸς Εὐεργέτης καὶ Ἰδρυτὴς
τῶν Ἀλεξανδρακείων Κληροδοτημάτων
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ (1807—1871)

ΜΕΡΟΣ Α'

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ

1. Γενέτειρα

Εἴκοσι δύο χιλιόμετρα νοτιοανατολικῶς τῆς Καλαμάτας, εἰς τὸ Κέντρον τῆς Μεσσηνιακῆς Μάνης, εὐρίσκεται μιὰ παναρχαία ἱστορικὴ κώμη, ὁ Κάμπος. Παλαιότερον ὑπῆρξεν ἡ ἔδρα τοῦ τέως Δήμου Ἀβίας. Σήμερον ὑπάρχουσιν ἀκόμη περὶ τὰ 200 οικήματα, πολλὰ ὁμως ἐκ τῶν ὁποίων δὲν κατοικοῦνται πλέον.

Ἡ ἱστορία τοῦ Κάμπου εἰσχωρεῖ βαθύτατα εἰς τὸ παρελθὸν ἐξικνουμένη μέχρις αὐτῆς τῆς προομηρικῆς περιόδου. Ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτὴν ἔνδοξον γῆν ἀνεπτύχθη καὶ ἤκμασεν ἡ Ἐνόπη, τῆς ὁποίας ἱκανὰ λείψανα διασώζονται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐξ ἄλλου ἡ ὑπαρξις τοῦ Μεσαιωνικοῦ Φρουρίου, μαρτυρεῖ σαφῶς περὶ τῆς ἱστορικῆς συνεχείας. Πρόκειται δηλονότι περὶ μιᾶς ἐνδόξου ἱστορίας κολυπτούσης ὑπὲρ τὰ 3.500 ἔτη.

Ἰδιαίτερα ὁμως κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας, ὁ Κάμπος τῆς Ἀβίας ὑπῆρξεν ἀκμαῖον ἔθνικὸν κέντρον—ὡς ἄλλως τε καὶ σύμπασα ἡ εὐάνδρος Μάνη. Τὰ πυκνὰ λείψανα τῶν πολεμικῶν πύργων, ἐγκατεσπαρμένα τῆδε κακεῖσαι, μαρτυροῦσιν ἀκόμη περὶ τοῦ ὑπερῆφανου φρονήματος τῶν κατοίκων τούτων, οἵτινες ἠδυνήθησαν, κατὰ τὴν πλέον ζοφερὰν ἱστορικὴν περίοδον τοῦ ἔθνους νὰ παραμείνωσιν ἐλεύθεροι καὶ αὐτεξούσιοι εἰς τὸν τόπον των.

Εἰς τὴν ἔθνεγερσίαν τοῦ 1821 διεδραμάτισαν σπουδαιότατον πρόσωπον καὶ ἦσαν οὗτοι μεταξὺ τῶν πρώτων, οἵτινες τὴν νύκτα τῆς 22ας πρὸς τὴν 23ην Μαρτίου 1821 ἀπηλευθέρωσαν τὴν Καλαμάταν, κηρύσσοντες οὕτως ἐπίσημως ἅμα καὶ οὐσιαστικῶς τὴν ἔναρξιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Ὁ Κάμπος τῆς Ἀβίας πολλὰς καὶ ἀνεκτιμήτους προσήνεγκεν ἔκτοτε ὑπηρεσίας εἰς τὸν μέγαν τοῦτον τοῦ ἔθνους ἀγῶνα.

2. Ὁ Πατρικὸς οἶκος

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τὸ ἱστορικὸν Κάμπον τῆς Ἀβίας, ἐγγὺς τῆς παλαιᾶς Βυζαντινῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, οὐχὶ μακρὰν τῆς κεντρικῆς πλατείας, ὑπάρχει ἀκόμη καὶ σήμερον μιὰ μικρὰ λιθίνη διόροφος οἰκοδομή—Πτωχὴ καὶ ἀπέριττος, ὑψοῦται μεμονωμένη. Περιβάλλεται γύ-

ρωθεν ἀπὸ «γροθαρόμανδραν» καὶ μωρεόδενδρα, ἅτινα συνθέτουσι μίαν ἤρεμον εἰκόνα μονώσεως σπανίας καὶ γαλήνης ὑποβλητικῆς.

Εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν ταπεινὸν οἰκίσκον τὸ πρῶτον ἀντίκρυσε τὸ φῶς ὁ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ἄ κ η ς. Ἀπὸ μίαν τοιαύτην ταπεινήν μὲν, ἀλλὰ χριστιανικὴν, καταγωγὴν ἠδύοκῆσεν ἡ Θεία Πρόνοια νὰ γεννήσῃ καὶ ἀναδείξῃ τὸν μετέπειτα μέγαν Εὐεργέτην.

3. Καταγωγή—παιδικοὶ χρόνοι

Ὁ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ἄ κ η ς ἐγεννήθη ἐν Κάμπω Ἀβίας τῷ 1807. Κατήγετο ἐκ πτωχῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας. Οἱ γονεῖς τοῦ ὠνομάζοντο Βασίλειος καὶ Ἀναστασία. Ταπεινοὶ ἐργάται τῆς γῆς, διεκρίνοντο ἐν τούτοις διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ φιλοπατρίαν αὐτῶν, ἣν ἐπέτυχον, ἐκ τρυφερᾶς ἔτι ἡλικίας, νὰ μεταδώσωσι καὶ εἰς τὸν μικρὸν Σπυρίδωνα, ὅστις οὕτως ἐγαλουχήθη εἰς περιβάλλον ἐλεύθερον καὶ χριστιανικόν.

Δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ καὶ δὲν δύναται τις ἐπομένως μετὰ βεβαιότητος νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτῆς. Ἀτυχῶς οὐδαμοῦ ἀνευρέθησαν στοιχεῖα μαρτυροῦντα ἐπ' αὐτοῦ. Πάντως ἐξ ὧσων ἠδυνήθημεν νὰ ἀντλήσωμεν δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ὠνομάζοντο Παναγιώτης, ὁ πρεσβύτερος ἐξ αὐτῶν προφανῶς, καὶ Δέσποινα. Βέβαιον ἐν τούτοις παραμένει, ὅτι τῷ 1871, ἔτος θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Εὐεργέτου, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχεν ἐν ζωῇ.

Φαίνεται ὅτι μόλις στοιχειώδη τινὰ μόρφωσιν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ εἰς τὸν τόπον του. Ὡς γνωστὸν κατὰ τοὺς ἀργαλέους ἐκείνους διὰ τὸ ἔθνος χρόνους ἡ παιδεία ἀπετέλει προνόμιον σπανίζον, οὕτινος ἐλάχιστοι μόνον ἦσαν κάτοχοι. Οὕτως ἡ σπουδὴ τῶν γραμμάτων παρέμεινε τὸ ἀνεκπλήρωτον νεανικόν του ὄνειρον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμόνησεν ἕκτοτε ποτέ. Διὰ καὶ ἡ πρώτη εὐεργετικὴ φροντίς του ἐστράφη πρὸς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν κατεύθυνσιν, τὴν ὀργάνωσιν δηλονότι τῆς παιδείας, ἐν τῇ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ πατρίδι.

Ἄλλ' ἐὰν οὗτος ἕνεκα στερήσεων καὶ συνθηκῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ σπουδάσῃ, ἠτύχησαν ἐν τούτοις νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του «Ἀλεξανδρακείου» Σχολείου τοῦ Κάμπου Ἀβίας προσωπικότητες ὀλκῆς, οἳ ὑπῆρχαν καὶ εἶναι οἱ διατελέσαντες Ὑπουργοὶ Γ. Λογοθέτης καὶ Π. Λυκουρέζος, ὁ πολιτικὸς Εὐστράτιος Κουλουμβάκης, οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ καὶ καθηγηταὶ Πανεπιστημίου Σωκράτης Κουγέας, Κωνστῆνος Λογοθέτης, Κ. Μέρμηγκας, Α. Σκιᾶς, Καλλικούνης καὶ Ν. Μιχαλακάς. Οἱ Στρατηγοὶ Κ. Βεντήρης, ἐπίτιμος Γενικὸς Ὑπασπιστὴς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, Κετσοῦ τρεῖς, Μπασακίδαὶ δύο, Γαργαλίδης, Κουτήφαρης, Κουλουκούβαρος, Ἡλ. Λογοθέτης, Καπετανάκης, Καμαρινέας, ὁ Στρατηγὸς τῆς στρατιωτικῆς

Δικαιοσύνης Παναγ. Μπασάκος, καὶ πλῆθος ἀκόμη ἐξαιρέτων προσωπι-
κοτήτων τῆς χώρας, οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν ὑπότροφοι τοῦ Ἀ-
λεξανδρακείου Κληροδοτήματος μέχρι πέρατος τῶν πιανεπιστημιακῶν των
σπουδῶν.

4. Ἡ οἰκογένεια Ἀλεξανδράκη εἰς τὸ 1821

Νεαρὸν ἔτι ἔφηβον, 14 ἐτῶν, τὸν εὔρεν ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τοῦ
1821. Ἄλλ' ἔαν τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ συμμετάσχη
προσωπικῶς εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐθνικὴν ἐποποιίαν, ἐν τούτοις δὲν ἔ-
λειψαν ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἡρωϊκαὶ μορφαὶ ἀγωνιστῶν, πολλὰς καὶ
ἀνεκτιμήτους προσενεγκοῦσαι ὑπηρεσίας ὑπὲρ τοῦ μαχομένου γένους. Ἀ-
ναφέρομεν μόνον ἐνταῦθα τοὺς γνωστοὺς ὀπλαρχηγοὺς Παναγιώτην καὶ
Δημήτριον Ἀλεξανδράκην.

Ἡ ἀνάμνησις τῶν ἡρώων ἐκείνων διειτηρήθη ἀγῆρως ἄχρι θανάτου
εἰς τὴν μνήμην τοῦ νεαροῦ Σπυρίδωνος, ὅστις περὶ τὰ δυσμὰς τοῦ βίου,
τῷ 1870, συντάσων τὰς τελευταίας αὐτοῦ θελήσεις καὶ συγκεκριμένως
εἰς τὴν 17ην παράγραφον τῆς Διαθήκης του, εἰς τὴν ὁποίαν παρήγγελεν,
ἵνα μνημονεύωνται κατὰ τὸν Παμμεσσηνιακὸν ἑορτασμὸν τῆς Ὑπαπαντῆς
τοῦ Σωτῆρος τὰ ὀνόματα τῶν γονέων καὶ προσφιλῶν αὐτοῦ συγγενῶν,
δὲν παρέλειπεν ὅπως εὐθύς μετ' ἐκείνα τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, θέσῃ πρῶτα
τὰ δύο αὐτὰ ὀνόματα τῶν ἡρωϊκῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Εἰκοσινένα.

5. Ὑπηρέτης εἰς τὴν Καλαμάταν

Ἡ αἴγλη τῆς ἀπελευθερωθείσης τὴν 23ην Μαρτίου 1821 πόλεως
τῆς Καλαμάτας ἐξ ἑνός, καὶ ἡ τραχεῖα καὶ πετρώδης Μανιάτικη γῆ ἐξ ἐτέ-
ρου, ὡς καὶ τὸ ἀνήσυχον, φιλοπρόοδον ἅμα καὶ φιλαπόδημον πνεῦμα τοῦ
νεαροῦ ἐφήβου, συνέτειναν ὥστε τὸ αὐτὸ ἔτος (1821) εἰς ἡλικίαν μόλις 14
ἐτῶν, νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Καλαμάταν προκειμένου διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν
νὰ οἰκοδομήσῃ μίαν αὔριον καλλιτέραν δι' ἑαυτὸν, τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς
συνανθρώπους του.

Ἐνταῦθα τὸν ἀνέμενε σκληρὰ ὄντως καὶ πολύμοχος ἐργασία ἐτῶν.
Παρὰ ταῦτα ἀπεδύθη εἰς τὴν τοιαύτην ἐξαντλητικὴν καὶ ἄχαριν βιοπά-
λην μετὰ ζήλου, ἐργατικότητος καὶ ἐπιμονῆς ἀσυνήθους.

Κατ' ἀρχὰς εἰργάσθη ὡς ἀπλοῦς ὑπηρέτης, παρὰ τινι πλουσίῳ
ἐμπόρῳ ἀλεύρων τῆς Καλαμάτας. Ἀτυχῶς δὲν διεσώθη μέχρις ἡμῶν τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ, ὅστις τοσοῦτον ἀποφασιστικὸν ἔμελλε νὰ διαδραματίσῃ πρό-
σωπον ἐπὶ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ Σπυρίδωνος Ἀλεξανδράκη.

Ἐπὶ μίαν συναπτὴν δεκαπενταετίαν ὑπηρέτησε πιστῶς καὶ εὐσυ-
νειδῆτως τὸν ἐμπορὸν τοῦτον. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ μακρὸν διάστημα ὁ ἀν-

δρωθείς ἐν τῷ μεταξύ Σπυριδίων ἐπεδείξατο οὐ μόνον ἐργατικότητα ἐξάιρετον, ἀλλὰ καὶ εὐφυίαν ἐξοχον καὶ ἐμπορικὴν δεξιότητα σπανίαν.

Ὡς ἐκ τούτου ἐπόμενον ἦτο νὰ ἀποσπάσῃ, ὅπως βεβαίως καὶ ἀπέσπασεν, ἀμέριστον τὴν ἐμπιστοσύνην, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρικὴν ἐν αὐτῷ στοργὴν τοῦ προϊσταμένου καὶ προστάτου του.

Ἦδη οὗτος τὸν χρησιμοποιοεῖ εἰς τὰς ἐμπορικὰς του ὑποθέσεις. Ἐνίστε μάλιστα τοῦ ἐμπιστεύεται καὶ ἐμπορικὰς ἀποστολάς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Τότε, τὸ πρῶτον, ὁ νεαρὸς Σπυριδίων ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἔξω κόσμον. Ἐπισκέπτεται οὕτω καὶ γνωρίζει τὰ περιώνυμα ἐμποροναυτικὰ κέντρα τῆς ἀνατολικῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου: τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Τεργέστην, τὴν Σμύρνην κ. ἄ.

6. Μεγαλέμπορος

Τῷ 1836 ὁ Σπυριδίων Ἀλεξανδράκης συνιστᾷ εἰς τὴν Καλαμάταν ἰδίαν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν. Εἰς τοῦτο βοηθεῖται τὰ μάλα ὑπὸ τοῦ μεγαλεμπόρου καὶ προστάτου αὐτοῦ. Εἶναι 29 μόλις ἔτων. Ἐν τούτοις, τὸ ὄνομα τοῦ πρῶην ὑπηρέτου εἶναι ἤδη γνωστὸν μεταξύ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου καὶ πέραν ἀκόμη τῶν ὄριων τῆς μικρᾶς τότε Ἑλλάδος τῶν 800.000 ψυχῶν. (Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1839 εὐρέθησαν, 823.773 κάτοικοι εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν).

Ὡς ἐκ τούτου ἀδιστάκτως τῷ 1836 δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ σημαντικωτέρα καμπὴ εἰς τὸν βίον καὶ τὴν καθόλου κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἀνέλιξιν τοῦ μεγάλου Μανιάτου ἀνθρωπιστοῦ.

Ἀναπτύσσει τῷ ὄντι δραστηριότητα, ἐργατικότητα καὶ δαιμόνιον ἐμπορικὸν ἀπίθανον. Συνεργάζεται ἀπ' εὐθείας μετ' ἐμπορικῶν οἰκῶν τοῦ Πειραιῶς, τῆς Κωνσταντινοπόλεως, τῆς Σμύρνης, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Καΐρου, μετ' ὧν συναλλάσσεται ἐπὶ εὐρείας κλίμακος ὡς Εἰσαγωγεὺς ἅμα καὶ Ἐξαγωγεὺς ἀλεύρων, ξυλείας καὶ Μεσσηνιακῶν προϊόντων.

Μετ' οὐ πολὺ καταλαμβάνει τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς Καλαμάτας. Σημειωτέον ὅτι ἡ Καλαμάτα τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἤρχετο πέμπτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἀπόψεως ἐμπορικῆς κινήσεως, μετὰ τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ, τὴν Σύρον καὶ τὰς Πάτρας.

Τὴν ἰδίαν αὐτὴν περίοδον πρωτοστατεῖ διὰ τὴν σύστασιν Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐν τῇ πόλει, τοῦ ὁποῦ ἡ Ἴδρυσις πραγματοποιεῖται, ἐν τέλει, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1853. Γενικῶς ἀποβάνει ὁ εὐεργετικὸς παράγων πάσης κοινωνικῆς καὶ προοδευτικῆς ἐκδηλώσεως ἐν τῷ τόπῳ. Παρὰ ταῦτα εἶναι ἐξόχως χαρακτηριστικόν, ὅτι εἰς τὴν ἰδιωτικὴν του ζωὴν παραμένει λιτός, ἀπέριττος, εὐγενὴς καὶ ἀπλοῦς μέχρι τέλους.

Ἦδη εἰς τὰς λίαν ἐκτεταμένους ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ χρησιμοποιοῖ ὡς βοηθὸν τὸν ἀνεψιὸν του Ἀλέξανδρον Ἀλεξανδράκη, πρὸς ὃν ἰδιαιτέραν ὄλως ἔτρεφεν ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην. Εἰς τὸν αὐτὸν ἐμπιστεύεται ὡσαύτως καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐπιχειρήσεών του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συχνῶν ταξιδίων του εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Εἶναι δὲ ὁ μόνος ἐκ τῶν συγγενῶν του, τὸν ὁποῖον ὁ μέγας Εὐεργέτης κατέστησεν ἰσοβίως ἓνα ἐκ τῶν ἀρχικῶν Ἐκτελεστῶν τῆς ἱστορικῆς Διαθήκης του.

7. Ὁ Ἀλεξανδράκης ὡς Κοινωνικὸς Παράγων

Τεραστία ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις τοῦ Σπυριδωνος Ἀλεξανδράκη ἐπὶ τὴν οικονομικὴν καὶ Κοινωνικὴν ἐξέλιξιν καὶ πρόοδον τῆς πόλεως καὶ τῆς Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας γενικώτερον. Ὁ Ἀλεξανδράκης ὑπῆρξε καὶ παρέμεινε μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς ἓνας ὑπέροχος ὀραματιστής. Τὸ χρῆμα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ εὐγενεοῦς τούτου ἀνθρώπου, οὐδέποτε ἔλαβε τὴν μορφήν σκοποῦ· ὑπῆρξε πάντοτε τὸ μέσον πρὸς ἐπιδίωξιν τοῦ σκοποῦ.

Ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου του, προέβη εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς παλαίου του ὀνείρου: Τὴν ἴδρυσιν δηλονότι Μέσου Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι Κάμπῳ. Πλὴν τὸ σχολεῖον τοῦτο, μὴ βοηθηθὲν παρ' οὐδενὸς ἄλλου καὶ ἐγκαταλειφθὲν παντελῶς εἰς τὴν τύχην του ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, ἔκλεισε τὰς πύλας περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου 1869. Ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐδοκίμασεν ἰδιαιτέραν ὄλως πικρίαν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου καὶ προετίθετο συντόμως νὰ προβῆ εἰς ἐπανίδρυσίν του.

Πράγματι, μετ' ὀλίγα ἔτη, τὸ ἴδιον τοῦτο Σχολεῖον, ἰσχυρῶς προικοδοτηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Εὐεργέτου, ἔμελλε νὰ ἐπανιδρυθῆ ἐπὶ νέων ὄλως βάσεων, διὰ νὰ λειτουργήσῃ ἔκτοτε κανονικῶς μέχρι τοῦ ἔτους 1930 ὅποτε κατηργήθησαν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἅπαντα τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Κάμπου ἐπομένως, παρὰ τὴν ρητὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἱδρυτοῦ ὅπως παραμείνῃ «εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα». Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1955 ἐπετύχαμεν, κατόπιν μακρῶν προσπαθειῶν, ἵνα λειτουργήσῃ ἐκ νέου, ὡς ἡμιγυμνάσιον πλέον, διὰ προσλήψεως δαπάνῃ τοῦ Κληροδοτήματος δύο καθηγητῶν.

Διαπνεόμενος ὡσαύτως ὑπὸ ἰσχυρῶν θρησκευτικῶν συναισθημάτων, φύσει εὐσεβής, εὐηργέτησε κατὰ καιροῦς γενναίως τὴν γερασάν ἐν τῇ πόλει τῆς Καλαμάτας ἱερὰν Μονὴν τῶν Καλογραϊῶν, τὴν τιμωμένην ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.

Ὡς γνωστόν, ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἡ κυριωτάτη ἐστία τῆς ἀναπτύξεως τῆς Μεταξουργίας ἐν τῇ Καλαμάτᾳ. Τὰ μεταξωτὰ εἶδη αὐτῆς ἀπέκτισαν προϊόντος τοῦ χρόνου φήμην τοιαύτην, ὥστε νὰ

τυγχάνωσι σήμερον γνωστά πολὺ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς αὐτὸ τὸ ὠραῖον ἔργον ἦλθεν πλειστάκις ἀρωγὸς ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης. Ἡσθάνετο παλαιάν, ὅσον καὶ ζωηράν ἀγάπην πρὸς τὴν Μοῦνῃν, ὡς ἄλλως τε καὶ πρὸς πᾶν ὃ, τι εἶχε σχέσιν μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Εἰς τὴν αὐτὴν ἱεράν Μοῦνῃν, τὴν ὁποῖαν ζῶν τοσοῦτον γενναίως εὐηργέτησεν, ἐπέπρωτο ὀλίγα μετὰ ταῦτα ἔτη νὰ ὀδηγηθῆ νεκρός, ἵνα ταφῆ ὑπὸ τὴν ἱεράν σκιάν της. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τελευταία αὐτοῦ θέλησις.

Ἐναντι τῶν πτωχῶν, ἰδίᾳ τῆς δυσπραγοῦσης ὑπαίθρου, ἐπεδείξατο αἰσθήματα φιλόλληλα καὶ χριστιανικά. Εἶναι ἐξηκριβωμένον, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἄκρως χαλεπὴν περίοδον τῆς πείνας, καθ' ἣν ἦτο σχεδὸν παντελῶς ἀγνωστος πᾶσα δημοσιονομικὴ καὶ κοινωνικὴ καθόλου πολιτικὴ ἀπὸ μέρους τοῦ κράτους, πλειστάκις τὸ προσωπικόν του ταμεῖον μετεβλήθη εἰς πιστωτικὸν ἴδρυμα τῶν ἐνδεῶν, ἀνευ τῆς συνήθους εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους τοκογλυφικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Καὶ εἶναι ἐξ ἴσου ἐξηκριβωμένον, ὅτι ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης τὴν 19ην Ὀκτωβρίου 1870, ἐχάρισεν ἀθρόως πρὸς πάντας, πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ χρέη αὐτῶν.

Τὰ οικονομικὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἀλεξανδράκη ὑπῆρξαν ἀποδεδειγμένως καρπὸς ὑγιоῦς προελεύσεως. Ἄς μὴ λησμονῆται ἄλλω τε, ὅτι ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης διεξῆγεν ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον διεθνοῦς προβολῆς καὶ ἦτο ὡς ἐκ τούτου εὐνόητον διαθέτων, οἷα διέθετεν ἐμπορικὰ προσόντα νὰ ἀνέλθῃ λίαν, οἰκονομικῶς.

8. Ὁ Ἀλεξανδράκης εἰς τὴν ἰδιωτικὴν του ζωὴν

Εἰς τὴν ἰδιωτικὴν αὐτοῦ ζωὴν ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης, ἐζησε βίον οὕτως εἰπεῖν μονήρη. Οὐδέποτε ἀπέκτησεν οἰκογένειαν. Παρέμεινε μέχρι πέρατος βίου ἄγαμος. Οὕτως ηὐδόκησεν ἡ Θεία Πρόνοια ἵνα ἀποβῆ πατὴρ οὐχὶ ὀλίγων, ἀλλὰ πολλῶν τέκνων. Καὶ ἵνα ἀποδώσῃ οὐ μόνον εἰς τὴν γενεάν τὴν ἰδικὴν του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας.

Ἡ ἀπλότης καὶ ἡ καλωσύνη του ὑπῆρξαν παροιμιώδεις. Εἶναι ἐξόχως χαρακτηριστικὸν τῆς λαϊκότητος τοῦ ἀνδρὸς τὸ γεγονός, ὅτι ἠρέσκετο, πάντες ὅσοι ἤρχοντο εἰς οἰανδήποτε μετ' αὐτοῦ ἐπαφῆν, νὰ τὸν ὀνομάζωσιν ἀπλῶς «Μπάρμπα Σπύρο», ὡσεὶ νὰ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ταπεινοτέρου τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τοῦτο καθ' ὃν χρόνον ἐτύγχανεν ὁ πλουσιώτερος ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Λακωνίᾳ ἔμπορος καὶ διέθετε, πρὸς τούτοις, τεραστίας γνωριμίας μὲ μεγάλας προσωπικότητας τῆς ἐποχῆς του, ὡς ὁ τότε Ὑπουργὸς Παιδείας, ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη, Δημήτριος Σαράβας κ.ἄ.

Διέμενεν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς Καλαμάτας—τὴν

έπονομαζομένην κατά τήν ὑπ' ἔψει ἐποχὴν τοῦ Φλαρίου. Ἐπί τῆς σημερινῆς ὁδοῦ Ἁγίου Νικολάου καί εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς πλατείας 23ης Μαρτίου, ἦτο τὸ ἀρχοντικὸν του. Τοῦτο ὑπάρχει μέχρι τῆς σήμερον. Εἶναι νῦν γνωστὸν ὡς οἰκημα Μανεσιώτη. Ἐξωθεν ἀναγινώσκει τις ἀναγεγραμμένη ἐπὶ πλακός, τὴν ἐπιγραφὴν:

«Ἐνταῦθα διαβίωσας Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης ὁ τοῦ φερωνύμου Νοσοκομείου Ἰδρυτῆς ἀπεβίωσε τῷ 1870».

Τὸ «1870» τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ἐσφαλμένον, δοθέντος ὅτι ὁ Ἀλεξανδράκης ἀπέθανε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1871. Πλησίον του, διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῆ, διετῆρει μίαν καὶ μόνην γραφίαν. Τὴν Μαριγῶ χήραν Ἰωάννου Καπάκη, ἐκ Σμύρνης. Εἰς αὐτὴν μόνην περιωρίζετο τὸ ὑπηρετικὸν του προσωπικόν.

Ἡ κοσμικὴ ζωὴ, αἱ πολυτέλειαί καὶ αἱ σπατάλαι παρέμειναν ξένοι διὰ τὸν Σπυρίδωνα Ἀλεξανδράκην. Αὐτοῦ ἡ σκέψις καὶ ἡ διάνοια ὅλη ἦτο διαρκῶς ἐστραμμένη εἰς ἔργα προόδου καὶ εὐποιίας. Ἐχων συνεχῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ γραφικόν ἐκεῖνο: «Οὕτως ἔσται ὁ θησαυρίζων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς Θεὸν πλουτῶν», ἀπέβη ὁ ἰδεώδης τηρητῆς του. Δι' αὐτὸν ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ὑπῆρξε βίωμα.

Ἄλλὰ καὶ μία ἑτέρα πλευρὰ τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἀλεξανδράκη θὰ πρέπη ἐνταῦθα νὰ ἐξαρθῆ. Ἡ ἰδιαιτέρα δηλαδὴ ἀγάπη, ἣν ἔτρεφε πρὸς τὴν γενέτειραν γῆν αὐτὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη καὶ ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετράφη καὶ ἀνεδείχθη. Ὁ Κάμπος τῆς Ἀβίας, δηλονότι, ὁ Ἄλμυρός καὶ ἡ Καλαμάτα, ἀπετέλεσαν ἀνεκαθεν τὰς μεγάλας ἀδυναμίας τῆς ζωῆς του.

Εἶναι ἐνδεικτικὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ γεγονός, ὅτι οὐδεμιᾶς οὐδέποτε εὐκαιρίας ἐδράξατο, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰς τόσον ἀκμαζούσας ἐπιχειρήσεις του πέραν τῆς Καλαμάτας, εἰς Ἀθήνας ἢ ἄλλαχοῦ. Ἐμεινε μέχρι τέλους στερρῶς προσκεκολλημένος εἰς τὸν τόπον, ὅστις τὸν ἀνέδειξε καὶ ἠνάλωσεν ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν του.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1870 ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης ἐσχεδίαζεν ἕν νέον ἔργον πνοῆς. Τὴν μεταφορὰν δηλαδὴ τοῦ ὕδατος ἐκ Σελίτσης εἰς Ἄλμυρόν. Τὸ γνωστὸν τοῦτο προάστειον τῆς Καλαμάτας κείμενον εἰς ἑπτὰ μόνον χιλιομέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Καλαμάτας—Κάμπου, ἐστερεῖτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παντελῶς πρσίμου ὕδατος καὶ ἔνεκα τούτου εὐρίσκετο ἐν πλήρει μαρασμῷ. Διὸ καὶ ὁ Ἀλεξανδράκης ἀπεφάσισεν, ἰδίους ἐξόδοις, τὴν κατασκευὴν ὕδραγωγείου. Ἀτυχῶς ὁ μετ' ὀλίγους μῆνας ἐπισυμβὰς θάνατός του, δὲν ἐπέτρεψε τότε τὴν πραγματοποίησιν τοῦ τόσον ὠραίου τούτου σχεδίου.

Ὅ,τι ὁμως δὲν ἐπραγματοποιήθη ἐν ὄσφ οὕτως ἔζη, συνετελέσθη

ὑπὸ τὴν ἀγήρω καὶ ἄφθιτον πνοήν του μετὰ θάνατον. Διότι ὁ ἀοίδιμος Εὐεργέτης, ἐν τῇ Διαθήκῃ αὐτοῦ, περὶ ὅλων ἔλαβε πρόνοιαν καὶ δι' ὅλα ἐμερίμνησε δαψιλῶς.

Οὕτως ὁ Ἄλμυρός ἀπέκτησεν μετ' οὐ πολὺ ἄφθονον καὶ καθαρότατον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέδωκε νέαν ὄλως ἄψιν. Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν ἑκ τῶν πολλῶν, ἅτινα προσέφερεν εἰς τὸν τόπον του ὁ Ἀλεξανδράκης.